

GERICHTSSCHUTZ GEGEN DIE EXEKUTIVE. Max-Planck-institut für Ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht. T. I—II, Carl Heymanns Verlag KG, Köln, 1969, стр. 633 (I) i 1958 (II).

Макс-Планк-институт за инострано јавно право и међународно јавно право, са седиштем у Хајделбергу а чији је директор истакнути немачки правник професор Херман Мослер (Hermann Mosler), повремено организује међународне колоквијуме на којима уз сарадњу правника из других држава упоредноправно обрађује поједине актуелне правне проблеме савремене друштвене стварности. Тако је Институт одржао неколико колоквијума и већ раније објавио запажене зборнике са рефератима о режиму приватне својине (1); о уставном судству у упоредном праву (2); о одговорности државе за штету проузроковану незаконитом радњом њених службеника (3). Сви ови зборници радова са одржаних колоквијума представљају значајан прилог упоредноправном проучавању проблема који су били расправљани. У напред наведеном зборнику радова посвећеном одговорности државе, реферат о одговорности државе у југословенском праву, обрадио је изванредно садржајно и јасно проф. др Велимир Иванчевић.

Најновија два тома зборника која овде бележимо посвећена су судској заштити појединаца од делатности управе. У свим рефератима тежило се приказивању стварне заштите основних права човека јер, како се испрво истиче, судска заштита обезбеђује материјална права којима располаже појединац у односу према јавној управи.

Овај двотомни зборник садржи 31 реферат који су поднели истакнути правници из држава са различитим друштвено-политичким системом. Из социјалистичких земаља реферати су поднети из Југославије (Д. Денковић), Мађарске, Румуније и Чехословачке. Правници из Совјетског Савеза нису учествовали на овом колоквијуму, али за упознавање судске заштите у СССР, редакција зборника упућује на чланак који су у Немачкој објавили истакнути совјетски правници (Г. В. Шорина и Н. Г. Салишчева у књизи посвећеној стогодишњици управног судства у Немачкој (4).

У зборнику су поред националних реферата објављени и општи реферати од стране чланова Макс-Планк института који су на основу националних реферата изложили: 1) судску заштиту од делатности извршних органа и 2) судску заштиту поводом примене нормативних аката извршних органа. Посебна пажња посвећена је проблему да ли је судска заштита

(1) Staat und Privateigentum (Beiträge zum ausländischen öffentlichen Recht und Völkerrecht, 34) (1960), VIII, 257 str.

(2) Verfassungsgerichtsbarkeit in der Gegenwart. Länderberichte und Rechtsvergleichung (Beiträge zum ausländischen öffentlichen Recht und Völkerrecht, 36) (1962), XLIII, 1047 str.

(3) Haftung des Staates für rechtswidriges Verhalten seiner Organe. Länderberichte und Rechtsvergleichung (Beiträge zum ausländischen öffentlichen Recht und Völkerrecht, 44) (1967), XXIII, 899 str.

(4) E. W. Schorina — N. G. Salischtscheva, Die Verwaltungskontrolle und der Schutz der Rechte der Bürger in der U D SSR — чланак у књизи: Staatsbürger und Staatsgewalt, Verwaltungsrecht und Verwaltungsgerichtsbarkeit in Geschichte und Gegenwart, Tome 1 (1963), стр. 441.

објективна контрола извршних органа или заштита појединаца. Поред тога, изложене су врсте поступка и основна начела поступка с посебним освртом на доказна средства и начела доказивања.

У предговору овог зборника директор Института проф. Мослер исправно је истакао да је предмет расправања на овом колоквијуму у ствари научни прилог јубиларној двадесетогодишњици Декларације о правима човека. То је гледиште посебно истакао и истакнути француски правник председник Рене Касен (René Cassin) који у писму објављеном у овом зборнику подвлачи да ће предмет расправања на овом колоквијуму допринети развоју и усавршавању судске заштите појединаца од делатности извршних органа и тако олакшати рад Европској комисији за заштиту права човека.

Сви национални реферати обрађени су према системски сређеном упитнику који је Макс-Планк-Институт претходно упутио референтима и у коме су постављена питања обухватила све најосновније податке неопходне за упознавање судске заштите појединаца од делатности извршних органа. У рефератима је изложен и историјски развој ове судске заштите у појединим државама и приказана детаљно савремена судска заштита у позитивном праву сваке државе, тако да се добија један упоредноправни преглед не само система судске организације већ је изложен и систем правних средстава у појединим државама. Посебно је обрађена пажња и судској заштити појединаца од делатности међународних организација.

Макс-Планк-Институт у методу упоредноправног изучавања појединих институција исправно види корист и у томе што се извесна решења у упоредном праву могу истаћи као правне концепције које се могу препоручити. С друге стране, упоредноправно изучавање доприноси сазнању да неке идентичне правне концепције постоје у многим државама и да би оне могле бити и садржане у међународном праву или бар бити решења у међународним односима, која би допринела развоју општих начела права чија је примена прописана чланом 38 став 1. под ц) Статута Међународног суда правде.

У овом сажетом обавештењу о појави овог зборника не може бити детаљније анализе система у појединим државама, али се може с разлогом истаћи да ће овај зборник радова бити неопходан сваком ко буде хтео да има упоредноправни преглед судске заштите појединаца од делатности извршних органа. Овим својим зборником као и осталим раније објављеним, Макс-Планк Институт за инострано јавно право и међународно јавно право несумњиво је дао значајан допринос не само упоредноправном упознавању појединих правних института већ доприноси уједно и развоју научне правне мисли која не може постићи свој пуни развој без познавања упоредног права (5).

Д. Денковић

K. Stoyanovitch: LE PAYSAN DU DANUBE OU LA GUERRE DE CONQUÊTE, PARIS, Libraire générale de droit et de jurisprudence, 1969, p. 314.

Аутор ове књиге, већ познати правни писац, завршио је правни факултет у Београду 1937, а одбранио докторску дисертацију у Паризу 1939. Од тада, са малим прскидом за време рата, живи у Француској, где је засновао породицу. Објавио је, поред многих чланака и расправа у познатим француским правним часописима, више књига, нарочито из области теори-

(5) Поред ова два приказана тома Макс-Планков Институт је припремио и трећи том који садржи реферате о судској заштити појединаца у међународном праву. Ови реферати су такође садржани на овом истом колоквијуму.